

JÄRVENPÄÄ

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Järvenpään asianhallintajärjestelmässä

§ 274

Lausunto / Ulosottolaitoksen toimipaikkaverkostoa koskeva lausuntopyyntö

JARDno-2024-1506

Valmistelija / lisätiedot:

Sari Forsström

sari.forsstrom@jarvenpaa.fi

hallintojohtaja

Liitteet

1 Lausuntopyyntö: Ulosottolaitoksen toimipaikkaverkostoa koskeva lausuntopyyntö

Taustaa

Ulosottolaitoksen toimipaikoista säädetään 1.12.2020 voimaan tulleella oikeusministeriön asetuksella (207/2020). Ulosotolla on tällä hetkellä 64 toimipaikkaa. Keski-Uudenmaan alueella toimipaikkoja on kaksi, Hyvinkäällä ja Järvenpäässä. Ulosottolaitos esittää nyt, että ulosoton toimipaikkaverkkoa supistetaan 27 toimipaikkaan. Jällelle jäävät toimipaikat olisivat: Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kemi, Kokkola, Kouvola, Kuopio, Kuusamo, Lahti, Lappeenranta, Maarianhamina, Mikkeli, Oulu, Pori, Raasepori, Rovaniemi, Savonlinna, Seinäjoki, Tampere, 8 Turku, Ylivieska, Vaasa ja Vantaa. Suunnitteilla on siten lakkauttaa Järvenpään toimipaikka.

Ulosoton rakenneuudistusta koskevasta hallituksen esityksestä (HE 71/2018 vp) ilmenee, että palveluiden alueellisen saatavuuden turvaamiseksi laajaa täytäntöönpanoa toimittavia ulosottoylitarkastajia olisi sijoitettuna lähtökohtaisesti kaikkiin Ulosottolaitoksen toimipaikkoihin. Perusteluissa on myös tuotu esiin ulosoton asiakkaiden täytäntöönpanon lajista riippumaton mahdollisuus asioida henkilökohtaisesti missä tahansa Ulosottolaitoksen toimipaikassa, jättää sinne asiakirjoja tai keskustella päivystävän ulosottomiehen kanssa. Edelleen on todettu, että Ulosottolaitoksella on oltava riittävästi asiointin mahdollistavia toimipaikkoja. Hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä lakivaliokunta (LaVM 22/2018 vp) korosti sitä, että toiminnan järjestämisessä palveluiden alueellisesta saatavuudesta ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta huolehditaan. Valiokunta painotti sen tärkeyttä, että toimipaikkaverkko säilytetään suhteellisen tiheänä, jotta ulosoton asiakkaiden asiointimatkat ja virkamiesten toimitusmatkat eivät muodostu liian pitkiä. Niin ikään valiokunta piti tärkeänä, että organisaatiouudistuksesta huolimatta ulosoton käytännön rooli myös velallisia neuvovana ja esimerkiksi eteenpäin velkaneuvonnan palveluihin ohjaavana säilyy jatkossakin.

Asiointi ulosottoviranomaisen kanssa on Ulosottolaitoksen toimipaikkaverkon kehittämissuunnitelman mukaan järjestetty nykyisellään kattavaksi puhelimitse ja sähköisin menetelmin. Asiointi on mahdollista puhelimitse aina arkipäivisin, asiakaspalvelun vasteajat ovat lyhyet ja niiden toteutumista seurataan jatkuvasti. Lisäksi ulosoton asiakkaana olevan velallisen asioita hoitavilla nimetyillä ulosottomiehillä on päivittäin asiakaspalveluaika, jolloin he ovat varmimmin

JÄRVENPÄÄ

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Järvenpään asianhallintajärjestelmässä

tavoitettavissa. Asiakasviestintää hoidetaan paljon sähköpostitse ja sähköisen asioinnin kautta. Edelleen suunnitelmassa todetaan, että toimipaikkojen käyntiasiointi on tullut vähäiseksi ja aukioloaikoja on supistettu. Asiakkaat ovat myös omaksuneet sähköisten asiointipalveluiden käytön, ja ulosottotehtävien tehokas hoitaminen ei enää edellytä velallisen henkilökohtaista tapaamista samassa määrin kuten ennen. Tiedonhankinta tehdään pääosin sähköisin menetelmin ja virkatehtävät keskittyvät niille alueille, johon väestö on keskittynyt.

Suunnitelmassa todetaan, että henkilökunnan työskentelytapoihin on myös muutoin tullut iso muutos. Ulosotossa on mahdollistettu laaja etätyö ja toimitilojen käyttöaste on alentunut, koska etätyöstä on tullut suosittu työskentelymuoto. Ulosoton henkilöstömäärä on myös supistunut ja toimipaikkojen vähäinen henkilöstömäärä vaikeuttaa työturvallisuusasioiden huomioimista käyntiasiakaspalvelussa ja ulosottomiesten virkatehtävissä.

Toimipaikkaverkoston arvioidaan olevan nykyisellään ylimitoitettu suhteessa kansalaisten asiointitarpeeseen ja laaja suhteessa muiden valtion viranomaisten palveluverkostoihin. Eri viranomaisten yhteispalvelupisteitä ollaan myös voimakkaasti kehittämässä ja se tulee mahdollisesti vaikuttamaan kaikkiin viranomaistoimijoihin. Digitaalisten palveluiden käyttöönottoa halutaan laajentaa valtionhallinnossa säästövelvoitteiden saavuttamiseksi.

Lausunto

Järvenpään kaupunki vastustaa esitettyä suunnitelmaa toimipaikkaverkoston supistamisesta ja Järvenpäässä olevan toimipaikan lakkauttamista.

Ulosottolaitoksen on Ulosottokaaren 1 luvun 11 §:n mukaan toimintaa järjestettäessä huolehdittava palveluiden alueellisesta saatavuudesta ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta. Lain esitöiden mukaan palveluiden alueellisesta saatavuudesta huolehtiminen pitää sisällään sen, että kullekin laajan täytäntöönpanon alueelle on järjestettävä asiamukaiset ja toiminnallisesti riittävät ulosottopalvelut kaikille asiakkaille riippumatta siitä, missä toimintayksikössä heidän asioitaan hoidetaan.

Pidentyvät toimitusmatkat tulisivat todennäköisesti lisäämään ulosottomiesten toimitusmatkoista aiheutuvia matkakuluja ja matkoihin käytettävää työaika.

Vaihtoehtoisena toteuttamistapana henkilöstöjärjestöjen kanssa käydyissä neuvotteluissa on tuotu esiin myös seuraavien toimipaikkojen säilyttäminen: Iisalmi, Järvenpää, Kauhajoki, Kotka, Lohja, Loimaa, Nokia, Nurmes, Pietarsaari, Porvoo, Raahe, Rauma, Riihimäki, Sodankylä, Parainen, Valkeakoski ja Varkaus. Näistä toimipaikoista asiakkaita on käynyt eniten Järvenpään toimipaikassa.

Järvenpään toimipaikka on avoinna asiakkaille kahtena päivänä viikossa kolmen tunnin ajan. Asiakkaita toimipaikassa on käynyt viime vuoden aikana noin 500. Toimipaikan vuokratulot ovat 117 000 euroa vuodessa ja toimipaikassa työskentelee 9 henkilöä. Toimipaikan henkilöstö voisi suunnitelman mukaan sijoittua esimerkiksi

JÄRVENPÄÄ

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Järvenpään asianhallintajärjestelmässä

lähimpiin toimipaikkoihin Hyvinkäälle tai Vantaalle, josta jatkossa löytyisi myös mahdollisuus ulosoton käyntiasiointiin. Järvenpäästä on Hyvinkäälle 25 kilometriä ja Vantaalle 30 kilometriä.

Järvenpään ja Nokian kaupunkeja lukuun ottamatta jokaiselle paikkakunnalle tullaan perustamaan valtion yhteispalvelupiste. Järvenpäässä ja Nokialla palvelut ovat kuitenkin muuten kansalaista lähellä. Suunnitelmassa perustellaan, että Järvenpään toimipaikan säilyttämiselle ei ole erityisiä toiminnallisia perusteita, vaan toimipaikkojen toimialueiden ulosottotehtävät voidaan hoitaa muista toimipaikoista. Järvenpään toimialueella toteutetaan paljon ulosottomyyntejä, jotka edellyttävät pääsääntöisesti ulosottomiehen matkustamista. Myös näiden osalta toiminnan arvioidaan olevan järjestettävissä muista ulosoton toimipaikoista.

Jos Järvenpään toimipaikka lakkautetaan, koko Keski-Uudenmaan alueella tulee palvelemaan vain yksi ulosoton toimipaikka Hyvinkäällä. Järvenpäässä pelkästään on 46 767 asukasta ja koko Keski-Uudenmaan alueella noin 200 000 asukasta. Järvenpäässä on ollut mahdollista asioida myös kohtuullisen asioiden matkan päästä naapurikunnista kuten Tuusulasta ja Keravalta. Suunnitelman liitteenä olevan tilaston perusteella Järvenpään toimipaikasta on tehty vuonna 2023 toimitusmatkoja 3556 kpl (Hyvinkäältä 3591 kpl). Järvenpään toimipaikka on tehnyt vuonna 2023 ulosottomitoituksia 177 kpl (Hyvinkää 60 kpl), toteutuneita realisoitteja ja häätöjä 175 (Hyvinkää 124). Käyntiasiakkaita Järvenpäässä on ollut 509, Hyvinkäällä 234. Edellä esitetyt luvut puoltavat Järvenpään toimipaikan säilyttämistä ulosottokaaren edellyttämän palvelujen asianmukaisen järjestämisen ja toiminnallisten näkökohtien turvaamiseksi.

Vaikka sähköinen asiointi on lisääntynyt, henkilökohtainen asiointi on edelleen tärkeää erityisesti taloudellisesti haastavissa tilanteissa. Ulosottomiehen tehtäviin, kuten hädän toimittamiseen, omaisuuden etsintään ja ulosmitatun omaisuuden myyntiin, sisältyy paikan päällä suoritettavia toimenpiteitä, jotka vaativat ulosottomiehen fyysistä läsnäoloa. Lisäksi vastaajan kuuleminen on olennainen osa ulosottoa (Ulosottokaari 3:32 §). Kuuleminen antaa asianomaisille mahdollisuuden tulla kuulluksi ja toisaalta ulosottomiehelle mahdollisuuden saada lisätietoa, mikä edellyttää henkilökohtaista vuorovaikutusta. Tämä on tärkeää myös ulosoton asiakkaan oikeusturvan toteutumiseksi. Ulosottomiehen toimitusmatkat ja asiakkaiden asiointikäynnit tulee pitää kohtuullisina palveluverkkoa uudistaessa. Näiden kustannusten kasvua ei suunnitelmassa ole arvioitu.

Ulosottomiehen toiminta nojaa tehokkuusperiaatteeseen, joka edellyttää nopeaa, tuloksellista ja tarkoituksenmukaista menettelyä. Tämä näkyy UK 1:19 ja UK 3:21 pykälissä, jotka korostavat täytäntöönpanotoimien suorittamista ilman aiheetonta viivytystä. Ulosottolaitoksen toimipaikkaverkoston laajuus vaikuttaa suoraan siihen, miten tehokkaasti paikalliset olosuhteet huomioiden ulosottoasioita voidaan hoitaa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimissa on lisäksi todennut, että viivästykset täytäntöönpanossa voivat heikentää oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumista.

Ulosoton ”paikan päällä” suoritettavat toimitukset, velvoite saapua

JÄRVENPÄÄ

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Järvenpään asianhallintajärjestelmässä

ulosottoselvitykseen ja asianosaisen oikeusturvan toteutumisen kannalta tärkeä ulosottovalituksen toimittaminen Ulosottolaitokselle edellyttävät riittävää toimipaikkaverkkoa Keski-Uudellamaalla. Kehittämissuunnitelmassa on kuvattu palvelujen saatavuutta sekä, mitä muita asiointikeinoja kuin käyntiasiointi on ulosoton asiakkaiden käytössä. Ulosottovelallisten asiointitarvetta ulosoton toimipaikkoihin ei kuitenkaan ole tarkemmin käsitelty eikä kriteereissä ole huomioitu toimipaikka-asiointia käyttävien asiakkaiden tarpeita. Kuten oikeusasiamies omassa lausunnossaan toteaa, osa velallisista ovat ns. haavoittuvassa asemassa olevia ja matkustaminen etäämmällä olevaan ulosoton toimipisteeseen voi olla heille taloudellisesti tai muutoin poikkeuksellisen haastavaa. Kaikilla ei ole omaa autoa tai kyky liikkua julkisilla liikennevälineillä on vaikeaa tai kohtuutonta. Kehittämissuunnitelmassa ei myöskään ole arvioitu erikseen niiden henkilöiden asiointipalvelujen tarvetta, jotka eivät syystä tai toisesta käytä tai voi käyttää asiointissaan sähköisiä menetelmiä. Lisäksi kaikki asiointi ei edelleenkään onnistu pelkästään sähköisesti: ulosottoperusteet, kuten velkakirjat ja muut saamistodisteet tulee toimittaa Ulosottolaitokselle alkuperäisinä. Esimerkiksi kiinteistöpanttioikeuteen perustuvien saatavien valvontaan liittyen alkuperäisiä maanvuokrasopimuksia ja kauppakirjoja ei myöskään useimmiten jätetä postin kuljetettavaksi, vaan ne viedään henkilökohtaisesti.

Näin ollen suunnitelmassa tehtyä esitystä Järvenpään toimipaikan lakkauttamiseksi ei tule hyväksyä, koska toimipaikan säilyttämiselle on edellä kerrotut painavat perusteet.

Toimivalta mihin päätös perustuu (Hallintosääntö 12 § 14-kohta: kaupunginhallitus antaa lausunnot, jotka edellyttävät palvelualueiden rajat ylittävää harkintaa tai kaupungin kokonaisnäkemysten muodostamista laajamerkityksellisissä asioissa)

SF

Ehdotus

Esittelijä: Iiris Laukkanen, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää antaa yllä kuvatun lausunnon Oikeusministeriölle.

Päätös

Hyväksyttiin päätösesehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Oikeusministeriö

JÄRVENPÄÄ

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Järvenpään asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§274

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §).